

297 § Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2020 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2020-2022 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen hyväksyminen

Päätösehdotus

Seurakuntayhtymän johtaja Juha Rintamäki

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

- 1) hyväksyä lausunnoille lähetettäväksi seurakuntayhtymän vuoden 2020 talousarvioehdotuksen sekä vuosien 2020–2022 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen,
- 2) pyytää ehdotuksesta seurakuntaneuvostojen lausunnot 8.11.2019 mennessä ja
- 3) käsitellä lausunnot kokouksessaan 28.11.2019.

Käsittely

Juha Tuohimäki selosti asiaa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Seurakunnan talousarvion laatimista koskevat säännökset on koottu kirkkojärjestyksen 15. lukuun, missä säädetään myös vuotta pitemmän aikavälin toiminnan ja talouden suunnittelusta. Jokaista varainhoitovuotta varten on seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle viimeistään edellisen vuoden joulukuussa hyväksyttävä talousarvio. Varainhoitovuosi on kalenterivuosi. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä kirkkovaltuuston on hyväksyttävä myös vähintään kolmea vuotta koskeva toiminta- ja taloussuunnitelma.

Talousarvioon otetaan tehtävien hoitamisen ja toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvioina verotulot, toimintatuotot sekä muut tuotot. Sen lisäksi siinä on osoitettava, miten seurakunnan rahoitustarve katetaan. Talousarviossa on käytötalousosa, tuloslaskelmaosa, investointiosa ja rahoitusosa.

Eesitys vuoden 2020 talousarvioksi ja vuosien 2020–2022 toiminta- ja taloussuunnitelmaksi on liitteenä.

Käyttötalousosa

Talousarvion käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet ja myönnetään määrärahat niiden toteuttamiseksi. Käyttötalousosa sisältää yhteisen hallinnon, seurakunnallisen toiminnan (seurakunnat), yhteisten seurakunnallisten tehtävien (yhteisen seurakuntatyön yksikkö, viestintä, mediatoimitus, avustukset), ympäristö- ja hautustoimen sekä kiinteistötoimen toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseen varatut määrärahat. Seurakunnat ovat saaneet vuoden 2020 käyttötalouden talousarviokehukseen 2 milj. euron kertaluonteisen kehitys- ja sopeuttamismäärärahan. Yhteisten palveluiden yksiköiden lähtökohtana on vuoden 2019 talousarvio. Vuoden 2020 talousarvion käyttötalousosassa on peruskorjausmenojen 2,7 milj. euron siirto investoinneista kiinteistötoimen käyttötalouteen, suunnitteluvuosille 2021 ja 2022 käyttötalouteen siirto ennakoitua olevan 3 milj. euroa/vuosi.

Seurakunnallisen toiminnan määräraha on jaettu seurakunnille yhteisen kirkkovaltuuston 12.11.2009 vahvistamien jakoperusteiden mukaan.

Seurakunnilla ja yhteisillä seurakunnallisilla tehtävillä oli tilinpäätöksessä 2018 yhteensä säästöjä 14,2 milj. euroa. Näitä suunnitellaan käytettävän vuonna 2020 yhteensä 4,9 milj. euroa. Käyttö tapahtuu kehysmäärärahan lisäksi ja lisää toimintamenoja ja näin ollen myös toimintakatteen (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen) alijää-mää sekä koko tilikauden alijäämää. Seurakunnat suunnittelevat käyttävänsä säästöjään vuoden 2020 talousarviossa 1,7 milj. euroa. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät suunnittelevat käyttävänsä säästöjä 3,2 milj. euroa vuonna 2020. Tästä toimintakulttuurin muutoksen osuus on 2,1 milj. euroa.

Toimintakulujen ja tuottojen erotus eli toimintakate oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä -76,4 milj. euroa. Vuoden 2019 talousarviossa toimintakate on -83,7 milj. euroa. Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen mukaan toimintakate on -90,4 milj. euroa. Toimintakatteen alijäämän kasvu johtuu kertyneiden säästöjen käytöstä seurakunnissa ja yhteisissä seurakunnallisissa tehtävissä ennen muuta määräaikaan palkkauksiin sekä palveluiden ostoon sekä kiinteistötoimen kehysmäärärahan kasvusta.

Suunnittelukauden 2021-22 aikana toimintamenojen määrän tavoite-taso päätetään vuosittain talousarviokehysten antamisen yhteydessä. Suunnittelukaudelle kehyslaskelmissa esitetty toimintakate ei sisällä mahdollista säästöjen käyttöä.

Tulolaskelmaosa

Kirkollisveron määrään vaikuttavat talouden yleisen kehityksen lisäksi veroperustemuutokset, kirkollisveroprosentin suurus ja seurakunnan jäsenten määrä ja ansiotulojen kehitys. Jäsenmäärän arvioidaan laskevan v. 2020-2022 absoluuttisesti 1,4-1,5 % ja kirkkoon kuulumisprosenttina suhteellisesti 1,1-1,3 %-yksikköä vuosittain. Tuloveroprosentti

pysyy nykyisessä 1,0 %:ssa. Jäsenten maksama kirkollisverotulon arvioidaan pysyvän ansiotason nousun vuoksi lähes nykyisellään vuoteen 2022 asti. Tämä jälkeen kirkollisverotulojen arvioidaan vähenevän n. 1,5 % vuosittain talouden kasvun hidastumisen ja jäsenmäärän pienenemisen vuoksi. Kirkollisverotulot vähenisivät noin 1,2 milj. euroa vuosittain vuodesta 2023 alkaen.

Vuoden 2019 aikana toteutuva verotuksen ennakonpidätysmenettelyn muutos vaikuttaa kirkollisveron tilityksiin siten, että vertailu aiempien vuosien kehitykseen vuoden aikana vaikeutuu. Vuonna 2020 ansiotason arvioidaan kasvavan lähes kolme prosenttia. Vuoden 2020 kirkollisverotulon arvioidaan pysyvän lähes vuoden 2019 tasolla, laskua vuoteen 2019 verrattuna olisi 0,3 %.

Valtionrahoituksen osuuteen ei ole odotettavissa suuria muutoksia suunnittelukaudella.

Maksut kirkon keskushallinnolle on arvioitu olevan vuonna 2020 vuoden 2019 tasolla eli yhteensä 9,1 milj. euroa. Maksuun kirkon keskushallinnolle sisältyy keskusrahastomaksu sekä verotulojen perusteella maksettava eläkerahastomaksu. Keskusrahastomaksulla rahoitetaan kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien toiminta sekä vähävaraisille seurakunnille maksettavat avustukset. Maksu määräytyy viimeisen vahvistetun verotuksen mukaisesti siten, että vuonna 2020 Helsingin seurakuntayhtymän osalta maksu on 5,1 milj. euroa.

Vuoden 2013 alusta seurakunnille tuli maksettavaksi palkkaperusteisen eläkemaksun lisäksi kirkollisverotulojen perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu. Tämän on arvioitu vuonna 2020 olevan 4 milj. euroa.

Vuoden 2020 talousarvioehdotus on alijäämäinen. Tulojen ja menojen erotuksen eli vuosikatteen arvioidaan laskevan -1,1 milj. euroon aiempien säästöjen käytön ja kiinteistötoimen talousarviokehityksen nousun vuoksi. Vuoden 2020 talousarvion vuosikate ei riitä käyttöomaisuuden poistoihin, joiden määräksi on arvioitu 8,4 milj. euroksi. Tilikauden tulos arvioidaan olevan -9,5 milj. euroa ja alijäämä -8,6 milj. euroa.

Vuosien 2021-22 suunnitelmassa vuosikate vuodelle 2021 on 9,1 milj. euroa ja vuodelle 2022 9,8 milj. euroa. Vuosikate riittäisi kattamaan käyttöomaisuuden poistot vuosina 2021-22. Suunnitelmassa ei kuitenkaan ole voitu ennakoida aiempien vuosien säästöjen toimintakulu- ja lisäävää vaikutusta.

Suunnitelman sisältämä vuosikatteen kertymä edellyttää, että verotulot ja sijoitustoiminnan tuotot kehittyvät arvioidulla tavalla, ja että toimintamenojen määrä laskee. Tulojen kehitykseen sisältyy riskejä. Jäsenmäärän väheneminen vaikuttaa heikentävästi kirkollisverotulojen kehitykseen. Verotulojen kehitykseen vaikuttavat myös mahdolliset veropohjamuutokset (mm. verovähennykset) sekä työikäisen väestön määrässä ja ansiotasossa tapahtuvat muutokset. Sijoitustoiminnan tuottoihin tuo epävarmuutta osakekurssien ja korkotasojen muutokset. Kiin-

teistösijoituksiin liittyy epävarmuus realisoitavien kiinteistöjen hintata-
sosta, realisointien aikataulusta sekä rakennuskustannusten kehityk-
sestä.

Sijoitustoiminta ja investoinnit

Seurakuntayhtymän sijoituksista 31.8.2019 tilanteessa oli rahavarojen sijoituksia 180,7 milj. euroa, joista pääomaturvattuina oli 58,6 %. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella ja pääomaturvatuilla sijoituksilla. Pääoman säilyttävät sijoitukset ovat pääosin kilpailutettuja, seurakuntayhtymää varten räätälöityjä tuotteita. Strukturoidut sijoitukset, joissa tyypillisesti on 40-60 % suoja osakemarkkinoiden laskua vastaan ovat varovaisuusperusteisesti mukana pääomariskillisissä sijoituksissa.

Seurakuntien ja seurakuntayhtymän tarvitsemien tilojen korjaus- ja muutostarve muut investoinnit huomioiden johtaa siihen, että kiinteistöinvestointeja olisi tehtävä vuosittain taloussuunnitelmakaudella 2020-2022 noin 28 - 41 miljoonalla eurolla. Riskinä on, että tarvittavia henkilöresursseja ei kiinteistöyksikössä saada oikea-aikaisesti, ja siksi kaikkia suunniteltuja investointeja ei välttämättä voida käynnistää.

Talousarviovuoden 2020 investointien määrä, joka sisältää käyttötalou-
teen kuluksi kirjattavan osuuden, on noin 26 milj. euroa. Tästä perus-
korjausinvestointien määrä, 2,7 milj. euroa siirretään käyttötalouden ku-
luksi. Henkilöstöressurssien vähyydestä johtuen kaikkia vuosille 2016 –
2019 talousarvioon määritettyjä kiinteistöinvestointeja ei ole kyetty to-
teuttamaan. Tämä on lisännyt kiinteistöjen korjausvelkaa. Tämä pakot-
taa siirtämään etenkin suurten kirkkojen peruskorjausinvestointeja
suunnittelukauden jälkeisille vuosille. Korjausinvestointien lykkääminen
lisää entisestään Helsingin seurakuntayhtymän korjausvelan määrää.
Vuosille 2020 ja 2021 esitetyt investointimäärärahavaraukset ovat tässä
vaiheessa vielä kiinteistöittäin karkeita arvioita Investointien kokonaista-
soa voidaan pitää suuntaa antavana ko. vuosien kokonaisinvestointitar-
vetta suunniteltaessa.

Nykyisen kiinteistösijoituskannan edellyttämät investoinnit vuonna 2020
ovat n. 5,6 miljoonaa € ja kaudella 2020–2022 yhteensä n. 15,7 miljoonaa
€. Nämä investoinnit liittyvät yhtiölainojen lyhennyksiin, vanhan ra-
kennuskannan peruskorjausmenoihin, maankäyttömaksuihin ja maan-
hankintaan.

Kiinteistösijoitussalkun sisältöä pyritään jatkuvasti muokkaamaan siten,
että vanhemmasta ja paljon peruskorjausvastuuta sisältävästä kiin-
teistökannasta pyritään realisoimaan jatkuvasti kiinteistökohteita. Vuo-
sina 2020 – 2022 vuosittain myytäväksi suunniteltavien kiinteistöjen ta-
searvo on 3 miljoonaa €, taloussuunnitelmakaudella yhteensä 9 mil-
joonaa €. Myynneistä ei odoteta saatavan myyntivoittoa.

Rahoitusosa

Tilinpäätöksessä 2018 likvidien kassavarojen (rahoitusomaisuusarvo-paperit sekä rahat ja pankkisaamiset) määrä oli kirjanpitoarvoin 172,4 milj. euroa. Suunnittelukaudelle ajoittuu talousarvion ja taloussuunnitelman mukaan investointeja 83 milj. euroa ja käyttötalouteen siirto (-8,7 milj. euroa) ja kiinteistöjen myyntitulo huomioon ottaen noin 65,3 milj. euroa. Tästä vuosikatteella arvioidaan rahoitettavan 17,8 milj. euroa. Kassavarojen arvioidaan vähenevän 47,4 milj. euroa suunnittelu-kaudella 2020-2022.

Liitteet

- 17 Toiminta- ja talousarviosuunnitelma 2020-2022 ja vuoden 2020 talousarvio

